

Vergaderjaar 2016–2017

33 130

**Interparlementaire Conferentie
Gemeenschappelijk Buitenlands en
Veiligheidsbeleid**

I/ Nr. 10

VERSLAG VAN EEN CONFERENTIE

Vastgesteld 27 juni 2017

Van woensdag 26 tot en met vrijdag 28 april 2017 vond de halfjaarlijkse EU-conferentie inzake het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid (GBVB) en het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB) plaats in St. Julian's op Malta. Vanuit de Eerste Kamer namen de leden **Lintmeijer** (delegatieleider; GroenLinks) en **Knip** (VVD) deel en vanuit de Tweede Kamer de leden **Belhaj** (D66) en **Baudet** (Forum voor Democratie). De delegatie werd begeleid door de griffiers de heren **Van Luijk** (Eerste Kamer) en **Van Haaster** (Tweede Kamer).

Voor aanvang van de conferentie sprak de delegatie ter voorbereiding met de Nederlandse ambassadeur op Malta, de heer **Joop Nijssen**. De delegatie is ambassadeur Nijssen en zijn staf erkentelijk voor de geboden medewerking. Evenzeer is de delegatie veel dank verschuldigd voor de gastvrije ontvangst in de Nederlandse residentie door ambassadeur Nijssen ter gelegenheid van de viering van Koningsdag met de Nederlandse gemeenschap op Malta. Deze receptie werd eveneens bijgewoond en met toespraken luister bijgezet door de Nederlandse Minister van Buitenlandse Zaken, de heer **Bert Koenders**, en de president van de Republiek Malta, mevrouw **Marie-Louise Coleiro Preca**.

De delegatie brengt langs de lijnen van het programma als volgt verslag uit van de conferentie. Elke plenaire sessie werd ingeleid door twee of drie sprekers, gevolgd door een reeks aan bijdragen van de deelnemers aan de conferentie. De bijdragen van de Nederlandse delegatieleden zijn in dit verslag samengevat.

Eerste plenaire sessie: Europees nabuurschapsbeleid

Na de opening van de conferentie door de voorzitter van de commissie Buitenlandse en Europese Zaken van het Maltese parlement, de heer **Luciano Busuttil**, en de voorzitter van de commissie Buitenlandse Zaken van het Europees Parlement, de heer **David McAllister**, werd de eerste plenaire sessie gewijd aan het Europees nabuurschapsbeleid.

De Maltese Minister van Buitenlandse Zaken, de heer **George Vella**, besprak de prioriteiten van het Maltese EU-voorzitterschap ten aanzien van het Europese nabuurschapsbeleid. Het nabuurschapsbeleid van de EU bestaat uit een oostelijke en een zuidelijke dimensie. Mede gelet op de geografische ligging van Malta in de Middellandse Zee hecht Malta veel belang aan een stabiele zuid-mediterrane regio. Malta werkt intensief samen met de Europese Dienst voor Extern Optreden om de situatie in Libië te stabiliseren en de democratische transitie in Tunesië te bevorderen.

Menno Knip zette in zijn interventie de Nederlandse visie op het nabuurschapsbeleid kort uiteen. Hij noemde hierbij als belangrijke dragende principes de gelijkheid tussen EU en partnerlanden, flexibiliteit en aanpassingsvermogen aan veranderende omstandigheden en samenhang van het nabuurschapsbeleid met andere Europese instrumenten van extern beleid. Ook onderstreepte de heer Knip dat het nabuurschapsbeleid in de ogen van Nederland geen voorportaal voor EU-lidmaatschap is. Hij vroeg tot slot aan Minister Vella om te reflecteren op deze bijdrage, waarna de Minister nader inging op de oostelijke dimensie van het Europese nabuurschapsbeleid.

Tweede plenaire sessie: Zuid-Mediterrane Regio en Midden-Oosten

Deze sessie – voluit «Europese reactie op de instabiliteit en dreigingen in de Zuid-Mediterrane Regio en het Midden-Oosten» geheten – werd ingeleid door de heer **Gilles de Kerchove**, *EU Counter-Terrorism Coordinator*, de heer **Kahin Ismail**, *UN High Commissioner for Refugees Representative in Malta* en de heer **Valerio de Divoitiis**, vertegenwoordiger van het *International Institute for Justice and the Rule of Law Foundation*. Deze drie sprekers brachten verschillende gezichtspunten naar voren ten aanzien van de oorlog in Syrië, de migratiestromen naar Europa c.q. de lidstaten van de Europese Unie. Ook de instabiliteit in de regio ten zuiden van de Middellandse Zee kwam in dit verband aan de orde.

Thierry Baudet beschreef in zijn bijdrage het binnenlandse politieke debat in Nederland, waarin een meerderheid van het parlement het migratiebeleid van de Europese Unie steunt. Tegelijk, zo vervolgde hij zijn betoog, is er ook een deel van de bevolking dat zich afkeert van dit beleid, bezorgd is over de gevolgen van migratie voor de veiligheidssituatie en angst heeft voor terrorismedreiging. Volgens bepaalde peilingen is er ook een aanzienlijk deel van de Nederlandse bevolking voorstander van een «Nexit», een uittreden van Nederland uit de EU, waarvan ook de partij van de heer Baudet pleitbezorger is.

Derde plenaire sessie: prioriteiten van het GBVB en GVDB

In de derde en tevens laatste plenaire sessie kwam het Gemeenschap-pelijk Buitenlands, Veiligheids- en Defensiebeleid van de EU (GBVB/GVDB) aan de orde, met inleidingen verzorgd door de Maltese Minister van Binnenlandse Zaken en Nationale Veiligheid, de heer **Carmelo Abela**, en de Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid, mevrouw **Federica Mogherini**.

In haar introductie raakte Hoge Vertegenwoordiger Mogherini aan de geopolitieke uitdagingen waarmee de Europese Unie geconfronteerd wordt. Ze benadrukte het belang van een integrale benadering van interne en externe doelstellingen en instrumenten van de EU, zoals klimaat, energie, veiligheid, ontwikkelingssamenwerking, handel en defensie. De

nieuwe *EU Global Strategy* (EU-veiligheidsstrategie) biedt kansen om als EU en als EU-lidstaten effectiever en efficiënter te opereren op het wereldtoneel.

Salima Belhaj pleitte in haar bijdrage voor meer zichtbaarheid van de EU en betere communicatie over de inspanningen en resultaten die de EU levert op het gebied van veiligheid en defensie. Daarmee zou ook tegenwicht geboden kunnen worden aan de eurosceptis in de landen van de EU. Gevraagd naar een reactie, beaamde de Hoge Vertegenwoordiger dat «zichtbaarheid» een van de doelstellingen is van het GBVB waarin nog een extra slag gemaakt zou kunnen worden. Voor het bereiken van dit doel is volgens de Hoge Vertegenwoordiger ook de inzet en medewerking van de EU-lidstaten van belang, zoals van bewindspersonen als van parlementsleden.

Parallele workshops over actuele onderwerpen

Op de laatste dag van de conferentie was er tijd ingeruimd voor drie parallele workshops over actuele thema's: het Europees migratiebeleid, de aanpak van propaganda/desinformatie en het Europese defensiebeleid.

De heer **Knip** woonde de workshop over migratie bij, die werd ingeleid door de heer **Leonello Gabrici**, hoofd van de afdeling migratie van de Europese Dienst voor Extern Optreden. In deze workshop wisselden de deelnemers van gedachten over het beleid van de EU en de EU-lidstaten ten aanzien van de migratie uit het Midden-Oosten en Noord-Afrika.

De heren **Baudet** en **Lintmeijer** waren als deelnemers aanwezig bij de workshop over het bestrijden van propaganda en desinformatie.

Frits Lintmeijer was een van de sprekers in het panel. In zijn toespraak waarschuwde hij voor de schadelijke effecten van propaganda voor de democratie en rechtsstaat. Hij betoogde dat het zaak is om de instrumenten van de rechtsstaat in te zetten om de vrije pers te beschermen, onafhankelijke onderzoekswebsites te steunen en vitale communicatie- en IT-systemen te beveiligen. Ook pleitte de heer Lintmeijer voor het opleiden van inwoners en dan met name jongeren tot kritisch denkende burgers, die feiten van propaganda kunnen onderscheiden. De overheid zou hierin een faciliterende rol moeten vervullen. Dit pleidooi is ook in de conclusies van de conferentie vervat (zie paragraaf 20 van de bijlage).

De heer **Baudet** bracht in de discussie tijdens deze workshop naar voren dat de Europese Unie in zijn ogen jaarlijks miljoenen euro's uitgeeft om pro-Europese propaganda te verspreiden onder de burgers in de EU-lidstaten, hetgeen hem tegen de borst stuit.

Mevrouw **Belhaj** nam deel aan de workshop over het Europese defensiebeleid en de betrekkingen tussen EU en NAVO. Deze workshop werd ingeleid door onder anderen de heer **Jorge Domecq**, Uitvoerend Directeur van het Europees Defensieagentschap, en de heer **Crispin Blunt**, parlementariër in het Verenigd Koninkrijk. Sprekers beschreven de kansen en uitdagingen van Europese defensiesamenwerking en het belang van complementariteit tussen NAVO en EU als het gaat om het garanderen van de veiligheid op het Europese continent.

Mevrouw **Belhaj** stelde aan de heer Blunt de vraag, hoe het aanstaande vertrek van het VK uit de EU zich verhoudt tot de steeds hechter wordende samenwerkingsrelaties binnen de EU. De heer Blunt antwoordde hierop dat het VK ook na de Brexit een actieve en betrouwbare partner in de NAVO zal blijven.

Slotakkoord

Aan het einde van het programma heeft de conferentie na enige discussie een set (niet-bindende) conclusies aangenomen, mede dankzij enkele verbindende tekstvoorstellen van de Nederlandse delegatie.

Binnen de Nederlandse delegatie wenste de heer Baudet geacht te worden te hebben tegengestemd; de delegatieleider heeft hiervan bericht gegeven aan de conferentie.

De conclusies zijn als bijlage bij dit verslag opgenomen¹.

De delegatieleider,
Lintmeijer

De griffiers van de delegatie,
Van Luijk
Van Haaster

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.